

Gottfrid – framtidens läkare

"God morgon, god morgon Camilla. Hoppas att du sovit gott. Idag är det tisdag och datumet är den 14:e mars 2045. Nu är klockan sju och trettio. Du bör stiga upp inom en halvtimme. Klockan nio ska du vara på Hälsohuset. Ta ett urinprov med dig. Du kan äta lunch på Hälsohuset. Idag serveras sushi, thaigryta och kycklingwraps. Priset för dagens rätt är 20 euro inklusive måltidsdryck och kaffe. Lunchen liksom ditt läkarbesök kan givetvis debiteras ditt hälsokonto. Säg 'igen' om du vill att jag upprepar informationen." Meddelandet från högtalaren i sovrummet väckte Camilla.

"Ja, då var det dags igen. Och jag som sov så gott. Hade min senildator, förlåt HCS¹, väckt mig klockan fyra i natt hade det varit ok. Då låg jag ändå vaken. Jag ligger ju sömlös flera timmar varje natt. Jag vänder och vrider på mig. Att räkna får fungerar inte. Det går inte att läsa sig till sömns när man är skumögd. Vem har mjölk hemma att värma? Jag hatar sömnlösheten. Hoppas att Gottfrid kan hjälpa mig med det också. Nej, nu får jag gå upp. Ett, två och tre... så, nu sitter jag på sängkanten. Oj, det snurrar visst lite i huvudet. Jag får resa mig försiktigt..." mumlade Camilla lite för sig själv.

Camilla tog sig sakta fram till köksbordet och kaffemaskinen. Hon hade hunnit bli nittiofyra och hade diverse olika småkrämpor. Hon hade fått en ny höftled förra året och rörde sig därför smidigare och med mindre smärta än tidigare. Men riktigt stadig kände hon sig inte. Hon blev lätt yr. Urinvägsinfektionerna kom oftare och var svårare att bli kvitt. Att springa på toa stup i kvarten var lättare sagt än gjort när man inte längre hade så lätt för att ta sig runt hemma. Sedan glömde hon en massa hela tiden. Vad hon just skulle göra. Vad folk hette. Vad hon hade bestämt sig för att göra under dagen. Ett liv utan HCS:n tedde sig närmast omöjligt. Men – trots att Camilla kände att åldern började ta ut sin rätt var hon glad att hon fortfarande klarade sig på egen hand. Hon hade ingen kommunal stödservice, utan klarade sig på den tvätt- och städhjälp som seniorkollektivet hon bodde i tillhandahöll. Maten åt hon antingen i kollektivets matsal eller på det närbelägna Hälsohuset.

Den korta promenaden till Hälsohuset fick Camilla att vakna till ordentligt. Hon tyckte trots allt att det var ganska skönt att komma ut så här direkt på morgonen. Doktorn var trevlig och ofta stötte hon på någon hon kände där på "hälsotorget", kanske i caféet eller på någon föreläsning. Hade hon tur var Patrik där. Han fick göra många kontroller p.g.a. sina prostatabesvär. Patrik var fortfarande en stilig karl, trots sina modiga nittiosju år. De kunde kanske luncha ihop och prata lite om sina resor i Asien och Afrika som de båda gjort som unga. Fast inte tillsammans förstås. Var och en för sig ovetande om den andra... Nej, nu gick hon lite väl långt i tankarna. Stefan var en mycket bra sambo i alla år. Hon var tacksam för att de orkade hålla ihop så länge som de gjorde. Han gick tyvärr bort bara ett par år efter separationen. Han blev bara sjuttio, han.

Camilla studerade info-tavlan innanför Hälsohusets entré. Hon hade förstås hört lunchalternativen från sin HCS ett par gånger på morgonen hemma, men hunnit glömma vad som serverades. Hon tyckte att sushi lät bra. Det åt hon ofta som ung. Dagens ungdomar åt helt annan mat. Persiskt och tibetanskt och så.

---

¹ HCS betyder "Home Computer System" och är en datorstyrd minnesfunktion som fungerar som almanacka, väckarklocka, inköpslista, nyhetsförmedlare m.m. År 2045 har nästan alla hushåll ett sådant. Den är lika vanlig som TV:n är i svenska hem år 2009.

På tavlan stod också dagens kurser och föreläsningar. Matlagningskurs för diabetiker började nu nio. Ikväll skulle Hälsarhusets undervisningskök lära föräldrar till mjölkallergiska barn att laga mjölkfri kost. Camilla hade aldrig gått någon matlagningskurs här, men föreställde sig dessa som hemkunskapen i grundskolan. Hon skrattade till lite vid minnet. Vidare såg hon att en föreläsning med titeln "Så sköter du bäst dina sår" skulle hållas vid tiotiden. Hon tyckte att det lät lite tråkigt. Inget för henne. Lättgympapasset för mogna klockan elva lät mer som något Camilla skulle tycka om.

Camilla satte sig ner i en soffa. Hon vek upp en skärm framför sig och började läsa lite morgonnyheter ur sina favorittidningar. Hon var djupt inne i en artikel som handlade om firandet av trettioårsdagen av freden mellan Israel och Palestina. Hon älskade dessa båda länder och hade besökt dem flera gånger efter det att de äntligen tagit sitt förnuft till fånga och lagt ner vapnen. Plötsligt hörde hon någon säga "Hej Camilla" med mjuk mansröst. Framför henne stod Gottfrid i sin blå blus. "Vissa saker förändras aldrig" tänkte Camilla. "Så här var läkarna klädda när jag var ung också". Camilla reste sig upp och gav doktorn en lätt kram. (Att hälsa genom att ta i hand slutade man med flera decennier tidigare.)

Urinprovet hade Camilla stoppat i automaten vid självanmälningsskåpet. Gottfrid hade redan hunnit få analysen när han hämtade Camilla därute, så diagnos och val av medicin klarades ut på mindre än fem minuter. Som vanligt kunde Camilla hämta ut tablettorna på det "Boots" som låg på nedre botten i kollektivets hus.

Samtalet om hennes sömproblem tog däremot lite längre tid. Camilla ville så gärna sova bättre, berättade hon för Gottfrid. Bra sömn gav henne mer ork både fysiskt och psykiskt. Hon blev också klarare i knoppen, kunde klara av att komma ihåg saker bättre. Hon förväntade sig medicin som lösning på sina problem. Gottfrid ställde en rad frågor om hennes sömnmönster och bad henne beskriva sina sömproblem lite närmare. Han lyssnade uppmärksamt och lät henne tala till punkt. När hon var färdig gav han sin syn på det han hört. Han pratade om hur sömnen förändras när man blir äldre, vad som händer med sömnhormonproduktionen och hur man kan försöka anpassa sig till sitt förändrade sömnbehov. Han berättade om de möjligheter som trots allt fanns rent farmakologiskt. Diskussionen utmynnade i en hälso-ÖK² som löd:

Hälso-ÖK upprättad idag den 14:e mars år 2045 mellan Camilla Roth (patient) och Gottfrid Lamell (läkare).

Besvär: Sömnstörningar. Utdragen insomning kvälls-/natttid. Ständiga uppvakningar natttid. Svårt att somna om igen. Till följd av detta trötthet, dåsighet dagtid.

Diagnos: Åldersrelaterade sömnmönsterrubbningar.

Åtgärd: Medicinering: 2 mg Dåsalin vid sänggående på kvällstid. Egenåtgärd: Deltagande i sömnföreläsning på Hälsarhuset på Östra Torn fredagen den 24 mars klockan 16.00. Förskjutning av

---

² Hälso-ÖK betyder hälsoöverenskommelse, en skriftlig plan för tillfrisknandet som kan innehålla mer än bara medicinen som skrivs ut, t e x motion, inläsning av infobroschyrer etc.

sänggående från dagens 21.00 till 22.00 under två veckor, om detta resulterar i bättre nattsömn fortsätter Camilla att lägga sig senare på kvällarna.

Uppföljning/utvärdering: Klockan 9.00 hos doktor Lamell måndagen den 17:e april 2045.

Camilla fick pappret i handen och signerade det, liksom hennes läkare. Hans kloka dator var röststyrd och kunde ta in läkarens instruktioner muntligt kring vad som skulle stå i hälso-ÖK:n, omvandla den till text och sedan skicka den till utskrift när Gottrid gav kommandot "print". För säkerhets skull skickade han den på lina också till hennes HCS. Hon sa att hon ville att informationen lästes upp till morgonkaffet vid nio de närmaste dagarna och sedan på kvällen igen. Hon behövde också en påminnelse om återbesöket. Hon kunde ju för allt i världen glömma bort vad de bestämt annars.

Just när Camilla var i färd med att gå, pep det till i Gottfrids dator. "Du har ett meddelande från receptionen" sa en stel röst. Gottfrid svarade "Sekretess" och fick meddelandet på dataskärmen istället för i högtalaren. Han kunde läsa att Malte Larsson, 42, som skulle träffa honom för en årlig undersökning, hade fått förhinder. Gottfrid hade planerat för kroppsundersökning, provtagning och samtal. Han kalkylerade nu med en timme obokad tid. Han hade inte så mycket administration hängande över sig, hans färskaste arbetskamrat, datasystemet Vårdeffi, gjorde livet tämligen lätt för läkarna. Mycket av dokumentationen gick direkt från mun till fil. Kontroller gjordes av sekreterarna, men de hittade sällan några fel. Snabbt bestämde han sig för att ge Camilla ett förslag.

"Har du bråttom hem idag Camilla?" frågade han henne när hon just vänt sig om för att säga "hej då".

"Va, nej inte har jag bråttom. Jag är över nittio. Det är inget vidare hålligång hos mig längre" svarade hon och skrattade lite för sig själv. "Vad tänkte doktorn på?"

Gottfrid log åt hennes nyfikenhet. Och humor. "Jo, det är så att jag ska på konferens nästa vecka. Det jag ska på kallas för ett utvärderingsseminarium. Det är ju tio år sedan landstinget införde Hälsocentraler och avskaffade de gamla vårdcentralerna. Det finns lite forskning nu på hur vårt arbete påverkat folkhälsostatusen, användningen av läkemedel, användningen av specialistklinikerna på sjukhusen och så. Vi ska diskutera detta och hur vårdpersonal och patienter upplever förändringen. Massa vårdfolk är där, läkare, sjuksköterskor, sekreterare, sjukvårdsekonomer... och de som bestämmer förstås, politikerna. Jag hade tyckt det var så spännande att få höra vad en stamkund som du tycker om det nya. Ursäktat uttrycket 'stamkund', men du och jag har träffats ganska många gånger de senaste åren, i olika ärenden. Och jag vet att du gick hit före 2035 också. Dessutom verkar du vara en klok och eftertänksam person."

Camilla skrattade. "Fortsätt att smöra, doktorn, jag gillar det. Naturligtvis hjälper jag gärna till. Men det kostar dig en fika."

"Det är klart att jag bjuder på fika. Men inga söta bullar före lunch. Du får nöja dig med en serano-fralla."

"Vi har en deal doktorn".

De satte sig ner i ett samtalsrum, helt utan medicinsk utrustning. Rummet var mysigt inrett med behaglig belysning och sköna stolar. Kaffekopparna och mackorna stod på det lilla bordet mellan

dem. Gottfrid hade inget anteckningsblock. Han var redo att ta in det Camilla sa. I sitt huvud hade han förberett några få frågor, men kände han Camilla rätt så skulle hon säkert prata på av sig själv. Ärligt, utan överdriven respekt landstingsföreträdarnas känslor.

”Jag börjar med en öppen och bred fråga. Hur skulle du vilja beskriva de största skillnaderna mellan gamla tiders Vårdcentraler och den nya tidens Hälsohus?” sa Gottfrid i bästa intervjustil.

”Oj, ja det var en stor fråga. Men jag ska försöka besvara din fråga så gott jag kan. Skillnaderna är jättestora, tycker jag. Det jag främst tänker på är att ni inte längre är bara sköterskor och läkare här. Jag träffar servitriser, dietister, folk från högskolan, teknikmänniskor, kuratorer och många fler här. Förr fick man irra runt mycket mer för att få all service. En bit mat kunde man inte få här i huset, inte ens en liten fika när man väntade. Det var lätt att hoppa över en måltid, när man var sjuk och behövde göra en rejäl ansträngning för att ta sig hit. Ibland fick man vänta någon timme på att prover skulle bli klara. När man väl var färdig ville man bara hem och vila, inte leta matställe eller gå och handla. Jag bodde ju inte på kollektivet då. Jag fick köa i över fem år innan jag till sist fick en lägenhet där.

Och kuratorn här, har glömt vad han heter, var till stor hjälp när Emma dog. Jag var ju först hos dig. Det var förfärligt att mista sin dotter så. Hon hade precis blivit pensionär och skulle vinterbo i sitt stenhus i Umbrien. Simon hade varit pensionär i tre år och de båda skulle bara ha det så skönt så skönt tillsammans. Och så kommer den där missbrukaren i sin bil...”

Camilla blev nedstämd av minnet som bubblade upp. Hon tystnade. En liten tår syntes i ögonvrån. Hon tog tacksamt emot pappersnäduken som Gottfrid sträckte fram. Hon torkade sig, harklade sig och fortsatte:

”Nåja, det var mycket svårt just då. Men det som var bra var att jag kunde gå direkt in till kuratorn och prata av mig. Gråta. Ställa en massa dumma frågor. Hade jag behövt vänta en vecka, leta upp honom på stan... det hade inte blivit av. Jag hade gått där med min sorg. Troligtvis hade jag kommit tillbaka till dig och velat ha fler tabletter. Ja och sedan... äh förlåt, jag har glömt vad doktorn frågade mig om” sa hon lite förläget.

”Ingen fara. Jag undrade vad du tycker är den största skillnaden mellan Vårdcentralen och Hälsohuset” svarade Gottfrid och tog en klunk kaffe.

”Åh, visst. Jag fattar bara inte hur jag kom in på det där med Emma... Jo, jag tycker att jag kan komma till Hälsohuset trots att jag inte är sjuk. Ni hjälper mig att hålla mig steget före krämporna. Sockret har jag till exempel inget problem med, fast min mor och mina båda äldre systrar var sjuka. Jag försöker äta vettigt och ta mina promenader, när sköterskan, Rut, tror jag hon heter, eller var det Aina, tar blodprov ser det alltid bra ut...”

Gottfrid tog sats och avbröt Camilla för första gången under samtalet. Han var ivrig över att få höra hur hon såg på läkarens arbete, Gottfrids eget arbete, hur det förändrats och vilken roll läkaren kommit att få i hälsoarbetet. Frågan var nog inte helt lätt för Camilla att svara på. Hon tvekade lite. Han fick formulera om sin fråga lite, förklara lite vad han menade. Camilla svarade:

”Jag vill nog börja med att säga att spindeln har bytt skepnad. Förut var doktorn spindeln i nätet och patienten lite flugan på kanten... Nej, det var en dålig metafor. Doktorn har aldrig slukat, förgjort sin

patient. Men jag menar att jag som patient kommit mer i fokus. Hela mitt hälsotillstånd står i centrum och runt mig finns en massa olika kunniga människor som hjälper mig att bli frisk och att hålla mig frisk. Jag tror att jag själv är mer medveten om vad jag och ni kan göra för att jag ska må bra än vad en nittioåring var för tio år sedan. Doktorn är klart jätte viktig. Gottfrid är stuprännan som hela nätet fäster i. Utan doktorn och hans kunskaper i vem som kan hjälpa mig i olika frågor hade nog spindeln inte vetat hur nätet skulle spinnas...”

Camilla kände sig fyndig i sitt sätt att uttrycka sig. Hon blev alldeles varm av tanken på att hennes lek med ord och bilder fortfarande kunde frammanas, trots att det gått mer än trettio år sedan hon var yrkesverksam journalist. Hon var ledsen över sin glömska och orolig för hur hennes hjärna skulle komma att förändras framöver, men just där och då kände hon sig hoppfull. Gottfrid noterade hennes stolthet och var snabb med att berömma.

”De gamla takterna sitter i hör jag. Bra! Kan du komma på något som jag gör idag som doktorn inte gjorde för tio år sedan och finns det något som doktorerna slutat göra på Hälsocentralerna? Jag vet, krångliga frågor igen.”

”Nej, nej, jag fattar vad du menar. Jag har ju inte så mycket inblick i det medicinska arbetet, men jag ser de mer mänskliga bitarna. Det känns som om allt det tekniska går så fort nuförtiden. Proverna är fortare klara, den där UL-maskinen³ gör att doktorn snabbt kan se om något är brutet eller sönder på annat vis, man slipper ofta gå omvägen vi röntgen som förr... Det känns som om mer tid spenderas i rena kroppsundersökningar och konstruktiva samtal med doktorn än som förr i väntrum eller hemma i avvaktan på avancemang i sjukhusets köer. Jag träffar oftast dig, och inte en massa andra doktorer här. Du känner mig, du kan mig, du kan koppla ihop nya krämpor med gamla.”

”Du verkar rätt nöjd, vad det låter.”

”Ja, visst är jag nöjd. Det har blivit så bra alltsammans. Jag minns vad min mormor berättade, hon föddes redan år 1909. Hon var en enkel arbeterska som kände sig så liten, så liten, varje gång hon sökte vård. Till och med sjuksköterskorna kändes som auktoriteter som man inte sa emot. Doktorn och sköterskorna sa som det var, patienten fick snällt lyda. Hon fick vara glad om de ens lät henne berätta var det gjorde ont... Idag är vi alla kompisar. Fast jag är en gammal toka låter du mig sitta här och berätta. Du lyssnar och bryr dig om. Sådana här samtal hade varit omöjliga för bara några år sedan.”

De småpratade en stund till om livet i allmänhet. Camilla verkade tappa fokus på själva anledningen till samtalet, d v s utvärderingsseminariet veckan därpå. Till sist var det faktiskt hon som avslutade mötet. Hon tittade på sin klocka och såg att det snart var dags för lättgympa för mogna. Om hon hade tur skulle hon kanske få se Patrik spattigt röra sig till ”You can’t always get what you want” med Stones, deras ungdoms rockhjärtar. Han såg så rar ut när han sakta och försiktigt knäböjde. Kanske kunde de äta lunch tillsammans efteråt.

Gottfrid verkade nöjd med samtalet. Han tackade henne för att hon tog sig tid och gav henne dagens andra kram. På ganska lätta ben tog hon sig ut ur rummet.

---

³ Det Camilla kallar UL-maskinen är en avancerad ultraljudsutrustning som ger läkaren möjlighet att snabbt och biverkningsfritt ”röntga” skadade kroppsdelar, direkt i undersökningsrummet.

Gottfrid satt kvar i samtalsrummet en stund. Han tänkte på vad Camilla sagt. Det mesta höll han med om. Han kunde förstås ge en lite fylligare bild själv, han befann ju sig mitt i alltsammans. Han tyckte också, precis som Camilla, att det mesta var sämre förr. Han hade mycket bättre kontakt med sina patienter idag. Han kände dem. Han kom snabbare fram till diagnos. Hans patienter var mer medvetna om sina sjukdomar, vikten av bra kost, motion och att hålla sig igång på olika sätt. Han fick följa upp resultatet av sina behandlingar, kanske ändra behandlingen eller glädjas åt tillfrisknandet. Remisserna till specialister utanför huset var färre. Patienterna kom tidigare till honom, oftast innan symptomen hunnit bli akuta. Han hade bättre utrustning till sitt förfogande än förr. Han hade verkligen breddat sitt kunnande inom allmänmedicin. Kompetensutvecklingen upptog en ganska betydande del av hans arbetstid, kanske bortåt tio procent av den. Dessutom fanns det gott om medel för den som ville forska på primärvårdens behandlingsmetoder och förebyggande arbete. Gottfrid höll själv på med en avhandling om screening efter hudcancer vid Hälsarhusens allmänna kontroller. Han hoppades kunna titulera sig Medicine Doktor nästa höst.

Omläggningen av primärvården hade gett bra resultat när det gäller folkhälsan. Siffrorna talade sitt tydliga språk. Den befarade diabetes mellitus typ 2-explosionen hade uteblivit. Andelen äldre med den sjukdomen hade till och med minskat den senaste tioårsperioden. Tyvärr var barnfettman fortfarande stor och fortfarande hade alltför många unga dragit på sig T2DM⁴. Samtidigt hade Hälsocentralerna blivit bra på att upptäcka cancer tidigt, vilket lett till bättre möjligheter att bota sjukdomarna. Psykisk ohälsa hade också uppmärksamats tidigare, lett till snabbare åtgärder och färre besök i psykiatrins akutmottagningar.

Men fanns det inga problem med det nya sättet att arbeta? Gottfrid tänkte efter och kom snabbt fram till att det fanns det. Rent generellt skulle man kanske kunna säga att åldringarna fick väldigt mycket uppmärksamhet av vården, kanske på bekostnad av yngre patientgrupper. De gamla skulle undersökas, informeras, aktiveras och med alla medel hållas så friska de kunde. Här var samhällsekonomin en viktig drivkraft för politikerna – det stora antalet gamla skulle så långt det var möjligt bo kvar hemma, helst utan kommunal stödservice, istället för att ta upp vårdplatser på sjukhusen eller rum på äldreboendena. Samtidigt fanns det stora ungdomsgrupper med låg utbildning som inte förvärvsarbetade och som åt onyttigt, motionerade för lite, levde sina dagar framför sina hemelektronikanläggningar och kanske missbrukade olika former av droger. Unga kvinnor med dålig självkänsla och självsvält eller andra självskadebeteenden var Hälsarhusen fortfarande dåliga på att fånga upp och än mindre framgångsrikt behandla.

Kanske skulle den sneda prioriteringen av patientgrupper lösa sig när politikerna fått svart på vitt att förebyggande arbete lönar sig, att det på relativt kort sikt ändå leder till kraftigt minskade kostnader i samhällets dyraste institutioner. Seminarier som det nästa vecka skulle säkert få de närvarande politikerna att förstå värdet av Hälsocentralernas arbete. Det Gottfrid intuitivt tänkte på när han funderade över nackdelarna med Hälsocentralerna låg på ett annat plan. Här handlade det om känslor. Han hade trots allt varit i den här branschen i närmare tjugo år och han hade utbildats till den gamla formen av sjukvård. Förändringar är ofta svåra, även om förnuftet säger att förändringen är nödvändig.

Gottfrid tänkte på att alla hans kollegor på vårdcentralen blivit individuella experter. Sjuksköterskorna hade sina egna patienter som de själva skötte. Patienterna bokades till

---

⁴ T2DM – Typ två diabetes mellitus

sjuusköterskorna som tog emot dem, behandlade dem, följde upp dem i sina egna undersökningsrum. Någon enstaka gång jobbade han sida vid sida med en sjuusköterska, t e x när någon skulle sys eller när en käckled skulle tryckas tillbaka i ordinarie läge. Men det skedde inte så ofta. Information och analyser skickades på lina. Astas, Margits eller Kerstins trevliga röster hade ersatts en maskins som entonigt och själlöst redogjorde för väsentliga uppgifter om patienten. Sekreterarna träffade han mest över fikaten. I förhållande till kuratorerna rådde full sekretess, så där fanns inte så mycket att prata om kring patienterna.

Gottfrid hade märkt att festerna och temadagarna för personalen hade blivit allt viktigare – det var under dessa tillfällen som han verkligen hade möjlighet att lära känna sina arbetskamrater. Annars bestod den sociala delen av yrket framförallt av mötet med patienterna. Han skämdes över sina tankar, men det var nog allt så att han som läkare tappat lite i position i förhållande till övriga personalkategorier på arbetsplatsen. Hierarkierna var plötsligt inte lika uttalade som tidigare, alla på arbetsplatsen var experter på sitt. Han var läkare, visst, men sjukgymnasten Ernfrid kunde axelledens stabiliserande muskler och hur dessa skulle tränas upp bättre än han. Inga på dietmottagningen visste bättre än någon annan hur gamle Peter skulle få igång sin tröga mage. Inez, sjuusköterskan, kunde ta ett venprov tryggt och säkert och med bra blodmängd varje gång. Det hade alltid varit så, men den nya organisationen med Hälsohus hade satt alla experterna på små öar, tyckte han.

Det blinkade till på lilla vårdeffi-knappen i blusens bröstficka. Ett par sekunder senare kom ett kort meddelande ur rummets högtalare:

”Du har ett meddelande från receptionen”. När Gottfrid inte sa ”sekretess” fick han en kollfråga. ”Vill du verkligen ha meddelandet uppläst högt?” ”Ja...” sa Gottfrid stilla. Han fick veta att hans nästa patient kommit och att hennes halsprov visat på streptokock A.

”Tillbaka till verkligheten” tänkte Gottfrid när han sakta reste sig upp. När han var på väg mot sitt mottagningsrum hann han tänka att det måste finnas en lösning på ö-problemet också. Han hade inte den lösningen, men det måste finnas smarta politiker, organisationsexperter eller varför inte kloka patienter som kan knäcka den nöten.